

L'interès informatiu

«Quan la política s'endinsa en públic en el terreny pantanós de determinar el fet noticiable és que el camí fa temps que està enfangat»

Poques hores després que el volcà de La Palma comencés a escopir lava, i els mitjans en mostréssim imatges i escrutéssim en els precedents per aportar context, pas previ a cercar vulcanòlegs, em va escriure un amic -lector amb esperit crític i ment lúcida- per preguntar-me com es decidia el grau d'interès informatiu d'una erupció a les Canàries. Parlava per la decisió del meu mitjà quan li vaig respondre que l'atenció que hi havíem dedicat i els articles que vindrien responien a la voluntat de documentar l'espectacularitat dels fets i la rellevància de les afectacions -el que passava a l'illa transcendia el que coneixem com a normalitat-, succeïen en un territori que formava part de l'imaginari col·lectiu dels nostres lectors i el consum de la informació ens indicava que els articles despertaven curiositat per aprofundir en el fenomen.

Com que la pregunta de l'amic perseguia explicacions més profundes que el simple vector de proximitat i pretenia descobrir fins a quin punt els mitjans debaten decisions preses a l'esprint, al seguiment del que passa a La Palma hi he afegit un radar que em fa aturar en aquells comentaris que en qüestionen l'interès informatiu. L'últim de rellevant, per com i qui el formula, és el que va escriure en un tuit Lluís Puig (<https://twitter.com/LluisPuigGordi/status/1447133536817909763>), exconseller de Cultura de la Generalitat. Es preguntava Puig: "*L'interès respecte al volcà de La Palma (més enllà del patiment i pèrdues de la gent de l'illa) és per què pertany al continent africà? O per la seva espanyolitat?*". Més enllà del traç gruixut en la síntesi del debat, sorprenent venint d'un dirigent que va ostentar les màximes responsabilitats en les polítiques culturals del país, les preguntes mostren fins a quin punt la defensa d'una mirada catalana del món, necessària per construir un enfocament propi, pot pervertir-se fins a trepitjar el ridícul.

El més preocupant del comentari de l'exconseller és que no es tracta d'un fet aïllat. Respon a l'estratègia creixent en determinats fòrums independentistes d'acusar d'hispanocentrisme mitjans amb seu a Barcelona, començant per la televisió pública. Un exemple vinculat al tuit de Puig: Josep Lluís Alay, director de l'Oficina de Carles Puigdemont, li responia a les xarxes (<https://twitter.com/josepalay/status/1447138396145659908>), citant TV3, que el que estava passant amb la cobertura del volcà era una "vergonya informativa". Alay no actua precisament amb ponderació a l'hora de formular crítiques a la tasca de la premsa, fins al punt d'haver atribuït a *The New York Times* la publicació de *fake news* i discutir el rigor de periodistes amb premis Pulitzer.

El qüestionament permanent de TV3 pel broc gros -així com d'aquells mitjans privats que no encaixen en el motlle del servilisme-, sembla respondre a la maniobra d'educar la dieta mediàtica de la militància convençuda. Si va prenent cos la idea que l'acció informativa de la cadena o de la capçalera en qüestió està impregnada de distorsió per la mirada hispanocèntrica -tal com mostren els exemples detallats i molts d'altres que formulen periòdicament càrrecs públics-, tot allò que no quadra amb el relat polític que defensen els mateixos dirigents també és susceptible d'esdevenir informació esbiaixada o desenfocada. Un cop aplicat el filtre, s'aplana el terreny per no considerar fiable allò que és incòmode, tant se val que la notícia formi part de la carpeta judicial, del bloc de les infraestructures, de la crònica parlamentària o del marcatge a l'activitat del Govern.

La pressió per influir en l'escaleta dels telenotícies o en els titulars dels diaris no és cap novetat. S'ha practicat sempre de forma soterrada. En el cas dels mitjans privats, el vigor o la debilitat de la propietat determinava la permeabilitat a les intromissions interessades. En el cas dels mitjans públics, la independència dels òrgans de govern en marcava la capacitat d'aïllament i la ponderació dels criteris periodístics. Malauradament, el món anglosaxó és un referent encara

massa llunyà. El que resulta més nou de la conducta descrita és la campanya pública d'erosió, que no hi entén de gradacions, perquè no persegueix la millora sinó el descrèdit interessat. S'hi sumen les bases, però s'agita des de les cúpules.

Quan la política s'endinsa en públic en el terreny pantanós de determinar l'interès informatiu és que el camí fa temps que està enfangat. Potser és que fa massa que els fets han deixat de tenir importància en favor de les opinions i de qui les pronuncia. El *trumpisme* no actua tan diferent i és manifestament detectable. Per què no està ben auditada, doncs, la versió domèstica? Retorn al criteri de proximitat.